

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ :

İtirazda bulunan Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinin Anayasaya aykırılık savının gerekçesi özetle şöyledir :

Sıkıyönetim adli organlarının görev ve yetkilerinin istisna, genel yargı organlarının görev ve yetkilerinin kural olduğu kuşkusuzdur.

Sıkıyönetim ilânının nedeni ve amacı, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevinin sınırını da belirlemektedir.

Sıkıyönetim askerî mahkemelerinin asıl işlevi, işbaşında bulunan ve siyasal sorumluluk taşıyan hükümet tarafından, ülkenin içinde bulunduğu çok çeşitli iş ve dış güvenlik sorunları arasında en acil görülerek, bertaraf edilmek amacıyla Sıkıyönetim ilanına gerekçe gösterilmiş olaylara ilişkin suçlar hakkında "en seri, en ayrıntılı ve en sağlıklı", ancak Anayasa ilkeleşme uygun bir şekilde soruşturma ve yargılama yapılarak ülkenin içinde bulunduğu olumsuz şartların ortadan kaldırılmasına yargı organı olarak katkıda bulunmaktır. Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin suç ve kişi bakımından olabildiğince dar bir alanda çalışması sağlanmalıdır. Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin yan suçlarla ve ayrıntılarla uğraştırılması, onların, asıl amaçlarından saptırılmaları sonucunu doğurur. Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkilerinin 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesiyle belirlenmesine karşın, bu mahkemelerin görevine girmesi gereken, fakat 15. maddenin yazılış ve düzenleniş biçimi nedeniyle madde kapsamına alınamayan suçlar, asıl düzenleniş amacı irtibatlı suçlar olan yahut olması gereken 13. madde dayanak yapılarak sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevi içine alınmaktadır. Bundan ise 13. maddenin esasen 15. maddeyi de kapsadığı, 15. maddeye gerek olmadığı sonucu kolaylıkla çıkarılabilmektedir. Sorunun kaynağı görev ve yetkiye ilişkin 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddelerinin yazılış biçimleridir. Öyleki, 15. maddenin yazılış biçimi amacını gerektiğinden fazla sınırlamakta, 13. maddenin yazılış biçimi ise amacını aşmakta, 15. maddeyi de nerede ise kapsamaktadır.

Mahkememizce yapılan inceleme ve açıklanan nedenlerle, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisinin 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde irtibat halinde de 13. maddede düzenlendiği yahut düzenlenmesi gerektiği, görev hususu düzenlenirken mahiyet ve amaçları ayrı olan bu iki maddenin birlikte bir madde gibi ele alınıp sıkıyönetim askerî mahkemesinin görevinin tayin edilemeyeceğini, mevcut yasal hükümlerdeki belirsizliğin görev ve yetkiyi kesinlikle belli etme olanağı vermediğinden Anayasa kurallarına aykırı olduğunu, mevcut yasal düzenleme, kamu düzenini ilgilendiren ve kesin objektif ölçülere dayanması gereken görev konusunu belirsiz ve kişisel yorumlara bağlı kıldığından Anayasa'nın 32/1. Maddesinde yer alan "kanunî yargı yolu" ilkesine ve 138/3. maddesine göre "...Askerî mahkemelerin, savaş veya sıkıyönetim hallerinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili olduğu kanunla gösterilir." dediği halde 1402 sayılı Yasanın değişik 13 ve 15. maddeleri konuyu açık seçik düzenleyemediğinden :

a) 1402 sayılı Yasanın 1728 sayılı Yasa ile değişik 15. maddesinin ilk fıkrasında yer alan (Sıkıyönetim altına alınan yerlerde aşağıdaki suçlardan ibaresindeki "aşağıdaki" kelimesinin) ve buna bağlı, aynı maddenin devamında yer alan (a -1) bendlerinin,

Esas Sayısı:1979/28
Karar Sayısı:1980/13

b) 1402 sayılı Yasa'nın 1728 sayılı Yasa ile değişik 13. maddesinin başlangıcında yer alan (sıkıyönetim ilanına sebep olan suçları sıkıyönetim ilanından evvel işlemiş olanlarla) hükmünün Anayasanın 32/1 ve 138/3. maddelerine aykırıdır, denmiştir."